

]

Minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns) aan plv. hoge commissaris te Djakarta (Van Ittersum), 22 jan. 1955

Luns ontbood Susanto Donderdag jl. Verslag van dit gesprek volgt hieronder:

'Ik ben begonnen een ernstige klacht te uiten over het feit, dat de Indonesische Regering ons nog steeds laat wachten op enig antwoord inzake Van Krieken. Ik noemde het ongehoord, dat wanneer een Nederlands politieambtenaar wordt ontvoerd uit Nieuw-Guinea met een Indonesische prauw, thans ons niet terstond de gevraagde inlichtingen worden verstrekt. Wij weten niet waar hij is, zelfs niet of hij in leven is en de in de pers verschenen insinuaties dat hij vrijwillig zou zijn uitgeweken zijn te absurd, dan dat daaraan enig geloof kan worden gehecht. Ik vroeg hem deze klacht over te brengen. Ook hijzelf vond het uitblijven van enig bericht onbevredigend. Vervolgens heb ik gezegd, dat het mij grote moeite heeft gekost om dit geval, dat hier te lande terecht hoog wordt opgenomen, los te maken van zijn verzoek om een Indonesische advocaat in Nieuw-Guinea toe te laten teneinde de Fakfak-infiltranten rechtskundige bijstand te verlenen. Deze zaken liggen niet parallel, maar hij zou begrijpen dat het uitblijven van bericht de geneigdheid om aan een Indonesisch verzoek te voldoen niet had doen toenemen. Bovendien kon ik niet aannemen, dat de Indonesische Regering slapeloze nachten had over het lot van de Fakfak-infiltranten, gezien het feit dat wij al een jaar geleden herhaaldelijk hebben aangeboden hen zonder berechting terug te zenden en dat reeds sinds juni aan Indonesië bekend was dat zij zouden worden berecht. Hij moest het dan ook als een bewijs van grote tegemoetkomendheid zien, dat het verzoek om aan hen Indonesische rechtsbijstand te verlenen was toegestaan en dat een advocaat zou worden toegelaten.

Susanto vroeg onmiddellijk of het er niet twee mochten zijn waarop zeer veel prijs werd gesteld. Ik antwoordde, dat de Regering bereid was ook dat goed te vinden en dat betrokkenen op de gewone wijze een aanvraag bij het Hoge Commissariaat te Djakarta konden indienen om de gewone toelatingspapieren te verkrijgen, zoals dat ook met het personeel van de NNGPM gebeurde. Echter stelde ik daarbij uitdrukkelijk, dat er geen politieke figuren zouden worden toegelaten en dus met name niet Minister Iskaq, of anderen die zich op politiek terrein in de kwestie Nieuw-Guinea op de voorgrond hadden gesteld. Voorts was aan de toelating de voorwaarde verbonden, dat zij zich niet aan politieke activiteiten mochten schuldig maken, dat zij alleen voor deze taak werden toegelaten en niet voor andere, dat zij dus zouden moeten vertrekken zodra deze zaak was afgehandeld en dat Hollandia hun verblijfplaats zou zijn, waar deze zaak wordt behandeld. De gouverneur zou accommodatie voor hen beschikbaar stellen in het Gouvernementshotel aldaar.

Ik heb voorts erop aangedrongen dat het desbetreffende verzoek snel zou worden ingediend. De Raad van Justitie had op dringend verzoek van de Regering deze zaak reeds uitgesteld en verder onnodig uitstel diende te worden vermeden.

Vervolgens heb ik formeel bezwaar gemaakt tegen het feit, dat een lid van de Indonesische Regering thans openlijk verklaringen heeft afgegeven aan de pers omtrent vermeende infiltraties in de Molukken uit Nieuw-Guinea, waarbij Nederlanders en een Nederlandse duikboot zouden zijn betrokken. Ik heb hem gezegd, dat bij mij reeds herhaaldelijk erop was aangedrongen dat officieel bezwaar zou worden gemaakt tegen dergelijke verhalen, dat ik tot nu toe dit niet nodig had geoordeeld omdat deze verklaringen slechts afkomstig waren van lagere of plaatselijke autoriteiten, doch dat nu een Indonesische Minister zulke verklaringen heeft afgelegd ik hiertegen thans officieel moest opkomen en mij ook genoodzaakt zag hieraan bekendheid te geven. Wederom verklaarde ik dat het algemeen bekend was dat sinds 1945 geen enkele Nederlandse duikboot beoosten Suez is geweest en dat dus ook de Indonesische Regering wist of kan weten dat deze verhalen iedere grond

missen. Bovendien bracht ik in herinnering dat Nederland reeds herhaalde malen aan Indonesië heeft aangeboden haar iedere garantie te geven welke zij maar zou wensen voor de integriteit van het Indonesisch gebied en dat de afgelegde verklaringen derhalve als insinuaties zijn te beschouwen, waaraan een einde behoort te komen.

Ik heb hem de inhoud medegedeeld van de brief van de Procureur-Generaal in Amsterdam aan Dr. Nikijuluw, houdende afwijzing van het verzoek een strafvervolgning in te stellen tegen de KPM wegens het vervoer van troepen naar Ambon. Uit de motivering van deze afwijzing kon hij weer zien dat er geen sprake van is dat Nederland de RMS klandestien zou steunen. Vervolgens heb ik gememoreerd, dat naar ons ter ore is gekomen Mr. Susanto blijkbaar binnen afzienbare tijd zal worden overgeplaatst en dat het wel te betreuren is, dat ondanks zijn en mijn pogingen om de betrekkingen te verbeteren, hij deze gedurende zijn ambtsvervulling hier steeds heeft zien slechter worden. Ik zeide te hopen, dat hij de tegemoetkoming aan het Indonesische verzoek inzake de advocaten zou appreciëren en dat men dit ook in Djakarta zou doen.

Voorts heb ik daaraan toegevoegd, dat wanneer een opvolger werd gezocht voor hem, het mij persoonlijk niet verstandig leek, wanneer men daarvoor Minister Iskaq op het oog zou hebben. Ik zeide, dat deze bij het Nederlandse bedrijfsleven bekend staat als 'bête noire', dat hij in de zaak van het Simpang Hotel betrokken is geweest en dat Nederlandse bezwaren tegen hem heeft moeten treden. Hij vroeg terstond of agreement voor Iskaq zou worden geweigerd. Ik heb geantwoord, dat ik zover niet kon gaan omdat het kabinet zich hierover zou moeten uitspreken doch herinnerde er aan, dat ik voordat het agreement voor Graaf van Bylandt werd gevraagd hem daarin ondershands heb gekend en dat hij toen na enkele dagen respijt mij had medegedeeld, dat daartegen generlei bezwaar zou bestaan. Voorts was ook reeds na het eind van de RTC aan Hatta door mijn ambtsvoorganger een aantal namen genoemd van kandidaten als Nederlandse hoge commissaris en toen had Hatta terecht vertrouwelijk vrijuit gezegd, wie men wel en wie men niet gaarne zou zien benoemd. In die geest moest hij ook thans mijn advies inzake Iskaq beschouwen. Susanto merkte op, dat Iskaq werkelijk zo kwaad niet was.

Het gesprek is door Mr. Blom bijgewoond.'